

Betreft: Economische en Monetaire Unie.

1. In overeenstemming met de afspraken van de Coördinatie Commissie van 13 maart j.l. heeft interdepartementaal overleg plaatsgevonden over een aantal aspecten van de Economische en Monetaire Unie, die de aandacht vragen o.m. in verband met de behandeling ervan op de Europese Topconferentie. Dit overleg leidde tot de navolgende overwegingen.
2. In de resolutie van de Raad van 22 maart 1971 (tekst bijgevoegd) wordt een vrij uitvoerige uitwerking gegeven van de voor de eerste etappe van de E.M.U. gestelde doeleinden. Deze resolutie is gevolgd door de besluiten van 20 en 21 maart j.l., ten aanzien van margevernauwing, verbetering van de coördinatie-werkzaamheden en studie over het Europese Fonds voor Monetaire samenwerking. De eerste etappe van de E.M.U. eindigt in beginsel op 31 december 1973 en beslissingen die in deze etappe nog voorzien zijn, zijn in overeenstemming met par. 4 van de resolutie van 22 maart 1971 aan het samenspel van Commissie en Raad voorbehouden.
3. De tweede etappe van de E.M.U. vormt de overbrugging tussen de eerste etappe en de eindfase; de taken van de tweede etappe kunnen eerst worden gedefinieerd nadat een duidelijk beeld over de eindfase tot stand is gebracht.
4. Par. 1 van de resolutie van 22 maart 1971 bevat een globale omschrijving van de eindfase van de E.M.U. Essentieel voor een goede functionering van de E.M.U. in de eindfase is de beschikking over efficiënte en democratisch gecontroleerde besluitvormingsprocedures. De E.M.U. zal niet kunnen functioneren, indien de huidige besluitvormingsprocedure wordt gehandhaafd. Conclusie D van het Werner-rapport (welke conclusie door de toenmalige Nederlandse regering is aanvaard) zegt hierover het volgende

"Institutioneel bezien zijn in de eindfase twee communautaire organen onontbeerlijk: een centrum voor de besluit-

vorming inzake het economische beleid en een communautair stelsel van centrale banken. Deze instellingen zullen, onder behoud van hun eigen verantwoordelijkheid moeten beschikken over een daadwerkelijke beslissingsbevoegdheid, en moeten bijdragen tot de verwezenlijking van de zelfde doelstellingen. Het centrum voor de besluitvorming op economisch gebied zal politiek verantwoordelijk zijn tegenover het Europese Parlement."

In de resolutie van 21 maart 1971 is in par. IV vastgelegd dat de Raad voor eind 1973, op basis van een verslag van de Commissie, een besluit zal nemen over de verdeling van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de Instellingen van de Gemeenschap en de lidstaten. }

5. Gezien het voorgaande is het duidelijk dat de beslissing hieromtrent bepalend is voor het scheppen van de voorwaarden de E.M.U. in de eindfase te doen functioneren. Evenzeer behoeft het geen betoog, dat het bereiken van overeenstemming daarover uiterst moeilijk zal blijken te zijn.
6. Op zichzelf zou het belangrijk zijn indien op de topconferentie principiële overeenstemming bereikt zou kunnen worden over de verdeling van bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de Gemeenschap en de Lidstaten. Maar de kans, om op de topconferentie terzake overeenstemming te bereiken moet minimaal worden geacht, niet alleen door de houding van Frankrijk, maar ook gezien de politieke moeilijkheden, waarvoor de confrontatie met een dergelijke vergaande beslissing de regeringen in de kandidaat-lidstaten zou plaatsen.
7. In dit licht lijkt het niet raadzaam, om van Nederlandse zijde met veel nadruk tijdens de voorbereiding van de topconferentie aan te dringen op uitspraken over dit vraagstuk. Dit te meer, aangezien hiervoor ook geen dringende noodzaak is; de wijze van voorbereiding en het tijdstip van deze beslissing is immers al vastgelegd in de resolutie van 22 maart 1971.

8. Er kan van worden uitgegaan, dat het niet wel denkbaar is, dat het onderwerp E.M.U. alsnog van de agenda van de topconferentie wordt afgevoerd. De vraag rijst dan wel welke andere punten op het gebied van de E.M.U. zouden kunnen worden behandeld. Vermoedelijk zal dit uiteindelijk neerkomen op fraai verpakte herhalingen van hetgeen reeds in de resoluties van 22 maart 1971 en 20/21 maart 1972 is vastgelegd. Daar bij zal er met zorgvuldigheid van Nederlandse kant op gelet moeten worden, dat hetgeen is overeengekomen niet wordt afgezwakt.
9. De Nederlandse inbreng in het voorbereidingsgesprek voor de topconferentie zou zich kunnen baseren op de voorgaande overwegingen. De Nederlandse opvatting over het essentiële karakter van de beslissing over de verdeling van de bevoegdheden zou het uitgangspunt kunnen worden, waarbij duidelijk zou kunnen worden gemaakt, dat Nederland zich er rekenschap van geeft, dat het niet noodzakelijk en wellicht ook niet gewenst is, dat dit aspect van de E.M.U.-ontwikkeling ter gelegenheid van de topconferentie wordt aangesneden.
10. In het interdepartementale overleg is voorts nog de vraag opgeworpen in hoeverre bepaalde institutionele voorzieningen er toe zouden kunnen bijdragen om, vooruitlopend op het eerder onder 4 genoemde besluit, een nauwere afstemming van het monetaire en economische beleid te bevorderen. Over deze vraag zal nog nader overleg plaats vinden.

13 april 1972.